

I

[sense data]

Estimada Murià i Anna:

Acabo de rebre la vostra lletra i us contesto de seguida perquè fa uns quants dies que m'ha agafat la fúria d'escriure cartes. No heu, doncs, d'agrair-me la resposta.

No. París no acaba de satisfer-me, això que porto un barret amb un vel que m'arriba fins als talons i això que tinc una gran requesta entre l'element *au bord du tombeau*. Vol-dria saber què ho fa. ¿Us va dir en Roure que vaig fer un moro? Anava amb un cotxe que arribava de la place de l'Étoile a la place Clémenceau. Però res. Diu que deixen les dones ester-cades. Res. De tant en tant no dino o no sopo i vaig a un cafè *ultrachic* on hi ha uns meravellosos *tziganes*, ja sabeu que m'agraden. Tinc una inconfessable i morbosa passió per la rapsòdia húngara. Estic de очи черные fins allà... Sí. Fins allà mateix.

Ara penso treballar-me un *séjour* a París. Mentrestant em distrec, que ja em convé. Tota la tarda del diumenge vaig plo-rar fins a les llàgrimes més velles, tant, que el matrimoni que guarda el PEN no sabia si fer-me til·la o preparar l'enterra-ment. Però resulta que jo em pensava que era diumenge i vinga pensar en les coses que jo feia els diumenges i em vaig trobar que el diumenge era l'endemà i que el dia dels tràgics plors era dissabte.

Per acabar-me de distreure poso ordre a la petita Biblio-teca del PEN a cop de fer fitxes. Hi ha dies, ja em coneixeu, que no tinc prou món per als meus passos i d'altres que una volva que passi em fa caure de cul. Ja podria disciplinar-me una mica. Tot és qüestió de voluntat. Però aleshores, trista pega, topo amb allò famós i rebregat de l'ésser o no ésser i

renuncio a les disfresses i beneixo d'ésser una meridional com una casa i d'haver-me deixat esquinçar les idees per l'aigua salada del Mediterrani. Va una “pinya”.

Records per a tothom.

Mercè

En Roure és Josep Roure-Torrent. Els dos mots escrits en alfabet ciríl·lic —amb algun error que esmenem gràcies a Arnau Barios— signifiquen “Ulls negres”, títol d’una romança d’estil gitano amb música d’autor desconegut i versos de Ievgueni Grebionka. Rodoreda escriu aquesta carta des de París, on arriba sola a principis de març de 1939 —deixant a Tolosa els companys de la Institució de les Lletres Catalanes amb qui ha entrat a França— i on s’allotja a la casa del PEN. El 3 d’abril els retroba al *château* de Roissy-en-Brie,

on ella s’instal·la a contracor: hauria preferit quedar-se a París, però les gestions que ha fet en aquest sentit no donen resultat. El grup de Roissy és constituït per la família Trabal, la família Jordana, la família Murià, Joan Oliver i la seva muller, Xavier Benguerel i la seva muller, Armand Obiols, Pere Calders, Enric Cluselles (*Nyerra*), Sebastià Gasch i Domènec Guansé. Agustí Bartra s’hi afegeix a l’agost, al cap de sis mesos d’internament als camps de Saint-Cyprien, Argelès i Agde.